

VY_32_INOVACE_BIB_PA_05

Digitální učební materiál

Sada: Biologie bezobratlých

Téma: KROUŽKOVCI

Autor: Mgr. Květa Palová

Předmět: Biologie

Ročník: 2. ročník VG

Využití: Prezentace určená pro výklad

Anotace: Prezentace je určena k výkladu látky o kroužkovcích na gymnáziu.

Obsahuje systematické zařazení kroužkovců, základní charakteristiku a závěrečné opakování.

Kmen: Kroužkovci (Annelida)

- Je známo asi 16 500 druhů
- Mořští, sladkovodní i suchozemští živočichové

Obr. 1

Systematické zařazení

Říše: Živočichové (Animalia)

Kmen: Kroužkovci (Annelida)

Podkmen: Bezopaskovci (Aclitellata)

Třída: Mnohoštětinatci (Polychaeta)

Podkmen: Opaskovci (Clitellata)

Třída: Máloštětinatci (Oligochaeta)

Pijavice (Hirudinea)

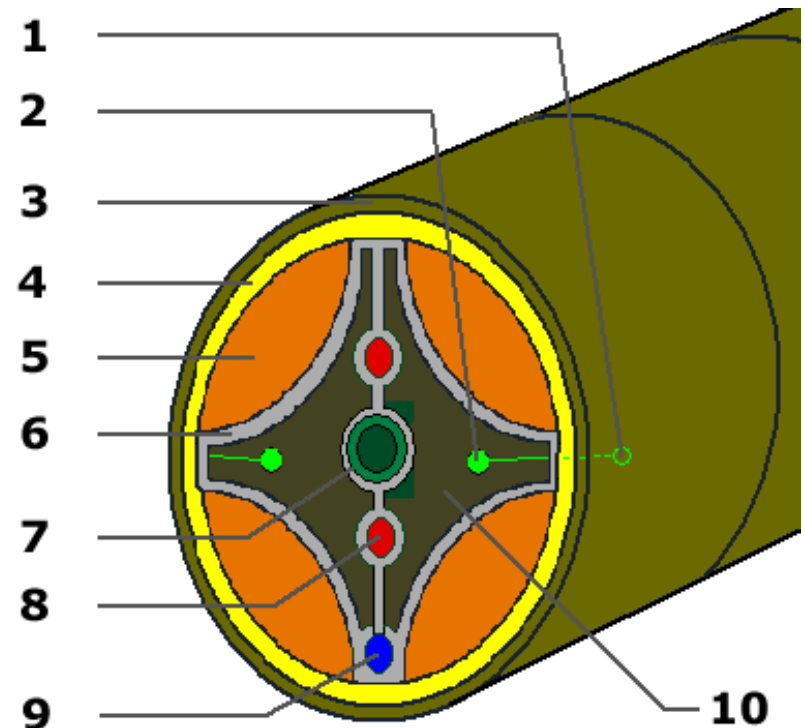
Základní charakteristika

- Druhotná tělní dutina-Coelom**

Dutina je **polymerní**- v každém článku pár coelomových váčků

- 1.,2. metanefridie
3. kutikula
4. okružní svaly
5. podélné svaly
6. peritoneální membrána
7. střevo
8. břišní céva
9. břišní nervová páska
10. coelom

Obr. 2

- Tělo je tvořeno ze **stejnoměrných článků-homonomní článkování**

(výjimka –první a poslední články)

Na začátku těla -**Hmatový prstík-**

Prostomium

Na konci těla –spojení více článků-

Pygidium

- Na povrchu těla **pružná proteinová kutikula**
- **Svalovina**: tvoří **svalový vak**
  - složen z podélné a okružní svaloviny -
  - umožňuje **peristaltický pohyb**

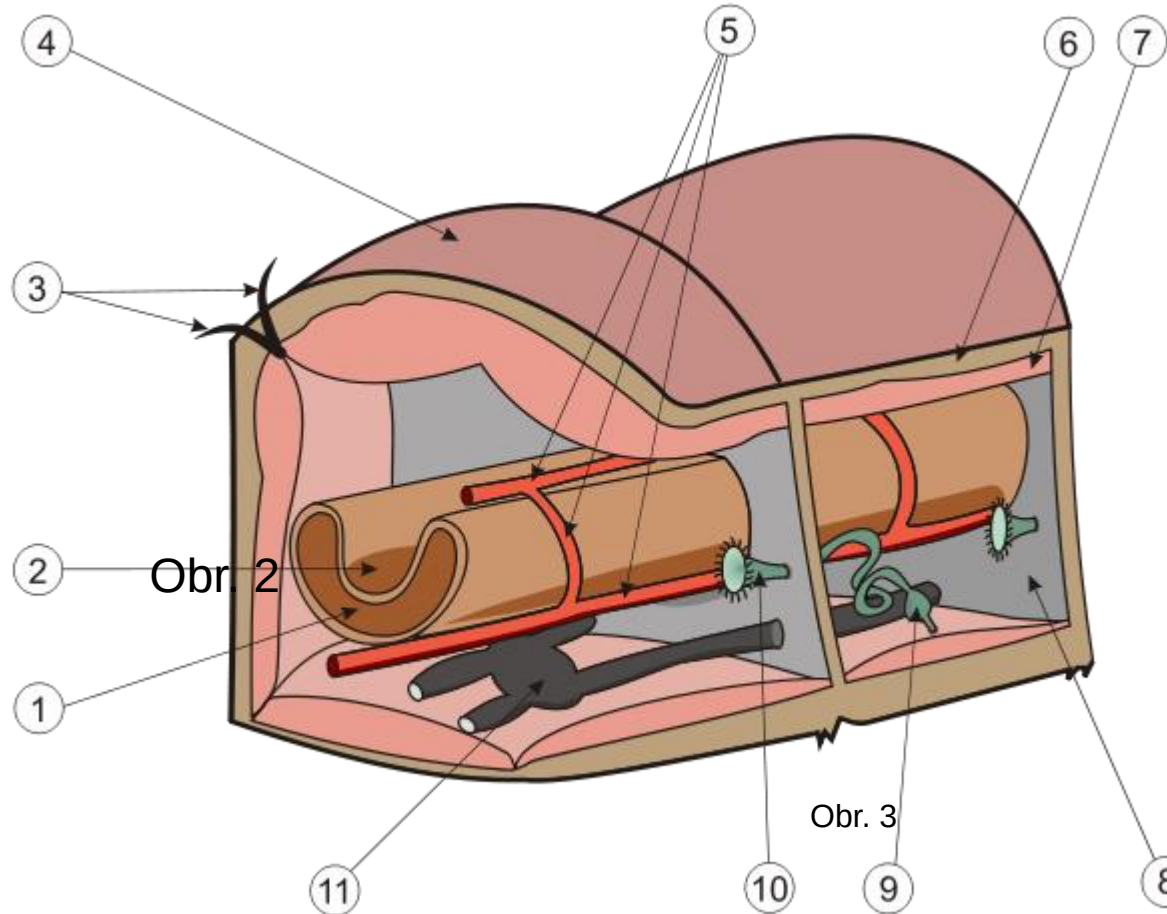
- **Trávicí soustava- diferencovaná:**

ústní otvor → dutina ústní → hltan → žvýkací
žaludek → žláznatý žaludek + střevní řasa
tyflosolis (zvětšuje povrch pro vstřebávání) →
řitní otvor

- **Vylučovací soustava: metanefridie**-tvořeny z nálevky a dlouhého kanálku
  - nálevka** ústí do coelomu -je pokrytá drobnými brvami-přihánějí tekutinu
  - z nálevky vychází **kanálek**, má schopnost zadržovat vodu a důležité látky, vyúsťuje v následujícím článku

1. střevo
2. tyflosolis
3. štětinky
4. kutikula
5. krevní oběh
6. příčná svalovina
7. podélná svalovina
8. septum
9. sběrný kanálek
10. metanefridie
11. nervová páska

Metanefridie

Obr. 4

- **Dýchací soustava:** dýchací orgány se vyvíjely různě v závislosti na prostředí

- **Cévní soustava: uzavřená**

Funkce srdce -trubicovitá hřbetní céva

Některé třídy mají již krevní barviva

- **Nervová soustava:**

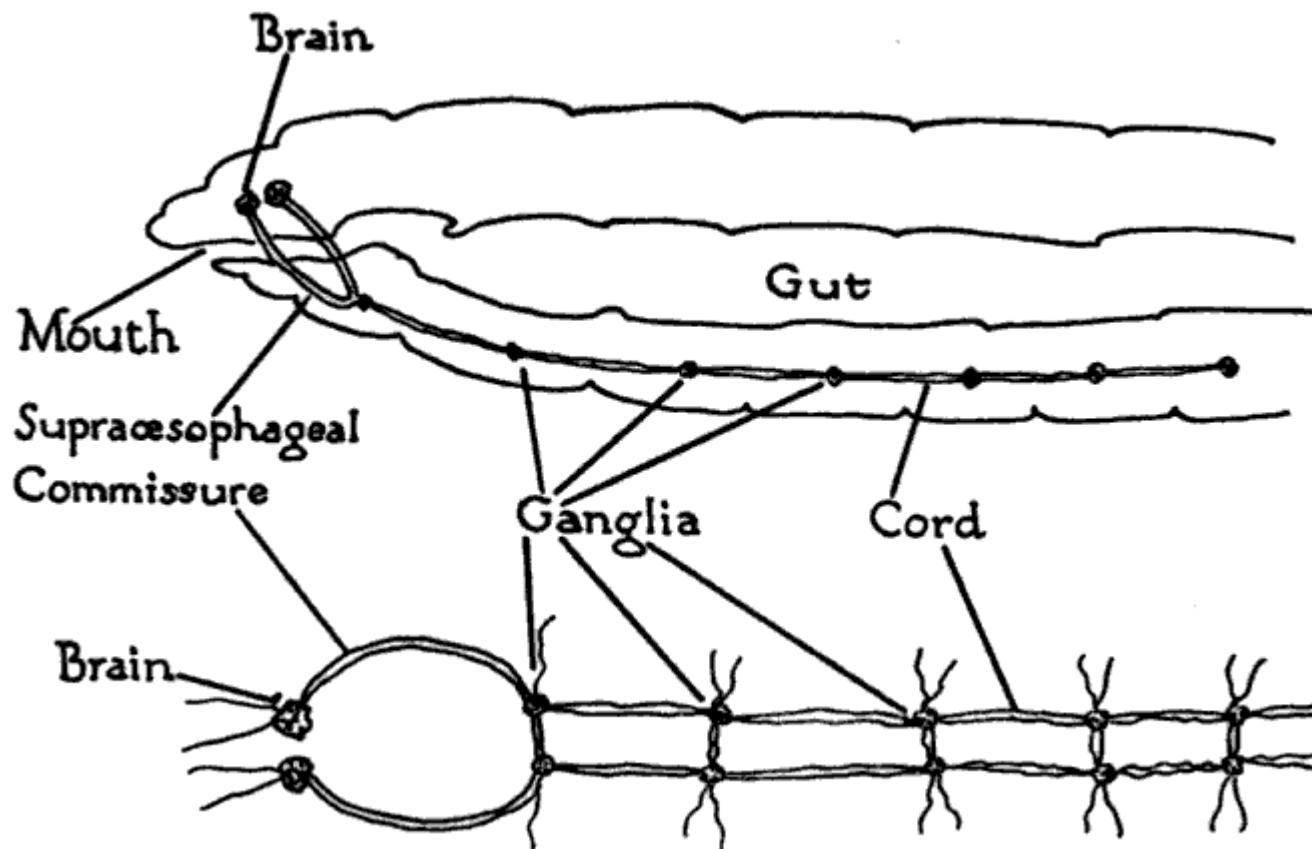
Starobylé skupiny- žebříčková NS

Ostatní skupiny –gangliová NS

**žebříčkovitého typu (jiné označení- NS
provazcovitá s tělními uzlinami)**

NS-žížaly obecné

Obr. 5

- **Smyslové orgány:**
Především mechanoreceptory a chemoreceptory
Jednoduché zrakové orgány u dravých druhů
- **Pohlavní soustava:** u různých tříd různá

Opakování

1. Jak se jmenuje druhotná tělní dutina?

Coelom.

2. Co znamená homonomní článkování těla?

Články těla jsou stejné-homonomní.

3. Co umožňuje kroužkovcům peristaltický pohyb?

Svalový vak.

4. Co to je tyflosolis? Jaký má význam?

Střevní řasa-zvětšuje povrch pro vstřebávání.

5. Mají kroužkovci již vytvořené srdce?

Ne.

6. Která část cévní soustavy má funkci srdce?

Hřbetní céva.

7. Jak se jmenuje vylučovací orgán u kroužkovců? Z jakých částí se skládá?

Metanefridie. Z nálevky a kanálku.

8. Jakou nervovou soustavu má žížala?

Gangliová nervová soustava žebříčkovitého typu.

9. Které smyslové orgány jsou nejvíce vyvinuté u kroužkovců?

Mechanoreceptory a chemoreceptory.

Zdroje

JELÍNEK, Jan-ZICHÁČEK, Vladimír. *Biologie pro gymnázia*. 8. vyd. Olomouc: Nakladatelství Olomouc, 2005. ISBN 14235.

SMRŽ, Jaroslav-HORÁČEK, Ivan-ŠVÁTORA, Miloslav. *Biologie živočichů*. 1. vyd. Praha: Nakladatelství Fortuna, 2004. ISBN 8071689092

Obr.1: *Soubor:Nerr0328.jpg*. [online]. [cit. 2012-10 -28].

<http://cs.wikipedia.org/wiki/Soubor:Nerr0328.jpg> .Volné dílo

Obr.2: PHILCHA *File:Annelid Cross-sect 02.png*. [online]. [cit. 2012-10 -28].

http://commons.wikimedia.org/wiki/File:Annelid_Cross-sect_02.png. Volné dílo

Obr.3: REYTAN. *Soubor:Oligochaeta anatomy.svg*. [cit. 2012-10 -28].

wikipedia.org/w/index.php?title=Soubor:Oligochaeta_anatomy.svg&page=1. Volné dílo

Obr. 4: NIKE-A. *Soubor:Metanefridie Lumbricus terrestris.jpg*. [cit. 2012-10 -28].

http://cs.wikipedia.org/wiki/Soubor:Metanefridie_Lumbricus_terrestris.jpg. Creative Commons 3.0

Obr.5: *File:Earthworm nervous system.png*. [online]. [cit. 2012-10 -28].

http://commons.wikimedia.org/wiki/File:Earthworm_nervous_system.png. Volné dílo

Děkuji za pozornost.

**Gymnázium Vincence Makovského
se sportovními třídami Nové Město na Moravě**